

Υ U

η **ύαινα** (της ύαινας, των υαινών) ουσ.: η ύαινα είναι ένα άγριο ζώο, που ζει κυρίως στην Ασία και στην Αφρική και τρέφεται με ψόφια ζώα: *Οι ύαινες και τα λιοντάρια είναι οι αιώνιοι εχθροί της ζούγκλας.*

η **υγεία** ουσ. (ΑΝΕΠΙΣ.): η υγεία: *Εύχομαι να έχουν την υγεία τους!*

⚠ Η λέξη υγεία δεν έχει γενική στον ενικό και στον πληθυντικό αριθμό.

η **υγεία** (της υγείας) ουσ.:

1. η υγεία είναι η κατάσταση του οργανισμού μας, κυρίως όταν δεν είμαστε άρρωστοι: *Το κάπνισμα κάνει κακό στην υγεία.* / *Όταν έχουμε υγεία, όλα τα προβλήματα ξεπερνιούνται.*

2. η υγεία είναι ο τομέας που προσφέρει ιατρική βοήθεια σε αρρώστους: *Το κράτος πρέπει να προσφέρει περισσότερα χρήματα στον τομέα της υγείας.* / *Υπουργείο Υγείας.*

⚠ Η λέξη υγεία δεν έχει γενική στον πληθυντικό αριθμό.

ΕΚΦΡ. γεια σου, γεια στα χέρια σου, με τις υγείες σου

υγιεινά ΕΠΙΡΡ.: όταν ζούμε ή τρώμε υγιεινά, κάνουμε πράγματα που κάνουν καλό στην υγεία μας (**≠** ανθυγιεινά): *Αν ζεις και τρέφεσαι υγιεινά, δε θα αρρωσταίνεις τόσο συχνά.*

ο **υγιεινός**, η **υγιεινή**, το **υγιεινό** ΕΠΙΘ.: όταν κάτι είναι υγιεινό, κάνει καλό στην υγεία μας (**≠** ανθυγιεινός): *Το μέλι είναι πιο υγιεινό από τη ζάχαρη.* / *Κρατιέται σε φόρμα γιατί κάνει υγιεινή διατροφή.*

ο **υγιής**, η **υγιής**, το **υγιές** ΕΠΙΘ.:

1. όταν ένας ζωντανός οργανισμός είναι υγιής, δεν έχει κάποιο πρόβλημα υγείας (**≠** ασθενής, άρρωστος): *Οι τελευταίες εξετάσεις έδειξαν ότι είναι απολύτως υγιής.*

2. λέμε ότι μια επιχείρηση, μια οικογένεια, μια κοινωνία κτλ. είναι υγιής όταν λειτουργεί χωρίς προβλήματα: *Είναι μία υγιής, δυναμική τεχνική εταιρεία που αναπτύσσεται ταχύτατα.*

η **υγρασία** (της υγρασίας) ουσ.:

1. όταν έχει υγρασία, ο αέρας μιας περιοχής έχει πολλούς υδρατμούς, συνήθως επειδή βρέχει συχνά ή επειδή βρίσκεται κοντά σε θάλασσα, λίμνη ή ποτάμι: *Στα νησιά έχει πάντα πολλή υγρασία.* / *Τα μέταλλα σκουριάζουν από την υγρασία.*

2. η υγρασία είναι οι μικρές σταγόνες νερού που βρίσκουμε σε μια επιφάνεια όταν έχει απορροφήσει νερό: *Ο τοίχος του υπογείου έχει μαζέψει υγρασία και θέλει βάψιμο.*

⚠ Η λέξη υγρασία δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

το **υγρό** (του υγρού, των υγρών) ουσ. (ΦΥΣ.): στη φυσική, υγρό λέμε κάθε ουσία που μπορεί να κυλάει, που δεν έχει ορισμένο σχήμα και δεν είναι ούτε στερεή ούτε αέρια: *Το νερό είναι άχρωμο υγρό.* / *Όταν κάνει πολλή ζέστη, πρέπει να πίνουμε πολλά υγρά.*

ο **υγρός**, η **υγρή**, το **υγρό** ΕΠΙΘ.:

1. όταν μια ουσία είναι υγρή, είναι όπως το νερό, που δεν είναι στερεό και μπορούμε να το χύσουμε: *Το γάλα είναι υγρή τροφή.*

2. όταν κάτι είναι υγρό, έχει μέσα του νερό ή άλλο υγρό: *Καθάρισε τα χέρια της με αρωματικά υγρά μαντιλάκια.* / *Με κοίταζε με μάτια υγρά από το κλάμα.*

3. όταν κάτι είναι υγρό, έχει υγρασία: *Τα ρούχα δεν έχουν στεγνώσει, είναι ακόμα υγρά.* (**≠** στεγνός) / *Μετά τη βροχή, το χώμα είναι υγρό.* (**≠** ξερός) / *Η πόλη μας έχει υγρό κλίμα γιατί βρίσκεται κοντά στη θάλασσα.* (**≠** ξηρός)

ο **υγρός στίβος** ουσ.: υγρό στίβο λέμε τα αθλήματα που γίνονται μέσα στην πισίνα: *Η κολύμβηση, οι καταδύσεις και η συγχρονική κολύμβηση είναι αγωνίσματα του υγρού στίβου.*

⚠ Ο υγρός στίβος δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

η **υδατοσφαίριση** (της υδατοσφαίρισης) ουσ. (ΕΠΙΣ.): η υδατοσφαίριση είναι το άθλημα πόλο ή γουότερ πόλο: *Η εθνική ομάδα υδατοσφαίρισης κάνει προπονήσεις στην πισίνα του Ολυμπιακού Σταδίου.*

⚠ Η λέξη υδατοσφαίριση δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

το **υδραγωγείο** (του υδραγωγείου, των υδραγωγείων) ουσ.: το υδραγωγείο είναι ο χώρος όπου συγκεντρώνεται το νερό από τις πηγές, τις λίμνες και τα ποτάμια και μεταφέρεται με σωλήνες στις πόλεις και τα χωριά: *Λόγω προβλημάτων στις εγκαταστάσεις του υδραγωγείου, θα γίνει διακοπή του νερού σε όλη την περιοχή.*

ο **υδρατμός** (του υδρατμού, των υδρατμών) ουσ.: ο υδρατμός είναι ο ατμός που βγαίνει από το νερό όταν βράζει: *Μετά το ζεστό ντους το μπάνιο γέμισε με υδρατμούς.* / *Οι νιφάδες του χιονιού δε σχηματίζονται από νερό αλλά από ψυχρούς υδρατμούς.*

ο **υδραυλικός**, η **υδραυλικός** (του/της υδραυλικού, των υδραυλικών) ουσ.: ο υδραυλικός είναι αυτός που το επάγγελμά του είναι να διορθώνει και να συνδέει καθετί που έχει σχέση με το νερό και την αποχέτευση σε ένα κτίριο: *Έσπασε ο σωλήνας του νερού και καλέσαμε τον υδραυλικό.*

ο **υδρόβιος**, η **υδρόβια**, το **υδρόβιο** ΕΠΙΘ.: ένα υδρόβιο ζώο ή φυτό ζει μέσα ή πολύ κοντά στο νερό: *Η λίμνη Μικρή Πρέσπα φιλοξενεί πολλά σπάνια υδρόβια πουλιά.* / *Τα φύκια είναι υδρόβια φυτά.*

η υδρόγειος (της υδρογείου, των υδρογείων) ΟΥΣ.:

1. η υδρόγειος είναι η γη (= κόσμος): *Του αρέσουν πολύ τα ταξίδια και θέλει να ταξιδέψει σε όλη την υδρόγειο.*

2. υδρόγειο λέμε αλλιώς την υδρόγειο σφαίρα: *Η δασκάλα μάς ζήτησε να βρούμε τον Καναδά στην υδρόγειο.*

η υδρόγειος σφαίρα ΟΥΣ.: η υδρόγειος σφαίρα είναι το στρογγυλό αντικείμενο που περιστρέφεται και έχει τυπωμένο πάνω του το χάρτη της γης: *Δείξε μου πάνω στην υδρόγειο σφαίρα τις χώρες που έχεις επισκεφτεί.*

το υδροπλάνο (του υδροπλάνου, των υδροπλάνων) ΟΥΣ.: το υδροπλάνο είναι ένα αεροπλάνο που μπορεί να προσγειωθεί πάνω στο νερό: *Τα υδροπλάνο μεταφέρουν νερό για το σβήσιμο των πυρκαγιών.*

υιοθετώ (υιοθέτησα), **υιοθετούμαι** (υιοθετήθηκα, υιοθετημένος) ΡΗΜ.:

1. όταν υιοθετούμε ένα παιδί που δεν είναι δικό μας, το παίρνουμε με το νόμο στην οικογένειά μας για να το μεγαλώσουμε: *Την υιοθέτησε ένα ζευγάρι που δεν είχε παιδιά.*

2. λέμε ότι υιοθετούμε μια πρόταση ή μια άποψη άλλου όταν τη δεχόμαστε και την ακολουθούμε: *Η βουλή υιοθέτησε την πρόταση του βουλευτή. / Πολλές ευρωπαϊκές χώρες υιοθέτησαν το ευρώ ως ενιαίο νόμισμα.*

η ύλη (της ύλης, των υλών) ΟΥΣ.:

1. ύλη είναι καθετί που έχει όγκο και βάρος και από το οποίο έχει φτιαχτεί το σύμπαν και όλα τα πράγματα: *Το μετάξι είναι φυσική και συνθετική ύλη.*

2. ύλη λέμε τα θέματα που περιλαμβάνει ένα σχολικό βιβλίο, ένα περιοδικό ή μια εφημερίδα: *Τα θέματα στις εξετάσεις ήταν από την ύλη του βιβλίου. / Είναι υπεύθυνος ύλης σε περιοδικό.*

το υλικό (του υλικού, των υλικών) ΟΥΣ.:

1. το υλικό είναι η ουσία από την οποία φτιάχνουμε διάφορα αντικείμενα: *Το μέταλλο είναι ανθεκτικό υλικό. / Τα βασικά υλικά για το κέικ είναι αυγά, βούτυρο και ζάχαρη.*

2. το υλικό είναι οι πληροφορίες ή οι ιδέες που χρησιμοποιούμε για να γράψουμε ένα βιβλίο, μια εφημερίδα ή μια ταινία: *Στη νέα έκδοση του βιβλίου του έχει προστεθεί και άλλο υλικό.*

ο ύμνος (του ύμνου, των ύμνων) ΟΥΣ.:

1. ο ύμνος είναι θρησκευτικό τραγούδι που τραγουδάμε συνήθως για να δοξάσουμε ένα θεό: *Στην αρχαία Ελλάδα έγραφαν ύμνους προς τιμήν του θεού Απόλλωνα.*

2. ύμνο λέμε τα λόγια που εκφράζουν το θαυμασμό μας για κάποιον ή για κάτι (= εγκώμιο): *Το καινούριο βιβλίο του είναι ένας ύμνος για την ελευθερία και τη δημοκρατία.*

υμνώ (ύμνησα), **υμνούμαι** (υμνήθηκα, υμνημένος) ΡΗΜ.:

1. όταν υμνούμε κάποιον, τραγουδάμε έναν ύμνο για να τον δοξάσουμε: *Οι χριστιανοί υμνούν το Θεό στις εκκλησίες.*

2. όταν υμνούμε μια ιδέα, εκφράζουμε μεγάλο θαυμασμό για αυτήν: *Πολλοί ποιητές ύμνησαν στα ποιήματά τους τις ομορφιές της φύσης.*

το υνί (του υνιού, των υνιών) ΟΥΣ.: το υνί είναι ένα τριγωνικό και μυτερό κομμάτι από μέταλλο, που βρίσκεται στην άκρη του αρότρου και χρησιμεύει για να σκάβουμε το χώμα: *Καθώς το βόδι έσερνε το άροτρο, το υνί άνοιγε αυλάκια στη γη.*

το ύπαιθρο (του ύπαιθρου) ΟΥΣ.: το ύπαιθρο είναι κάθε ανοιχτός χώρος που δεν καλύπτεται με στέγη: *Εκατομμύρια άστεγοι εξακολουθούν να κοιμούνται σε σκηνές στο ύπαιθρο.*

⚠ Η λέξη ύπαιθρο δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

η ύπαιθρος (της υπαίθρου) ΟΥΣ.: η ύπαιθρος είναι οι περιοχές που βρίσκονται μακριά από τις πόλεις (= εξοχή): *Τα Σαββατοκύριακα πηγαίνουν εκδρομές στην ύπαιθρο. / Η μετανάστευση από την ύπαιθρο στις μεγάλες πόλεις.*

⚠ Η λέξη ύπαιθρος δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

η υπακοή (της υπακοής) ΟΥΣ.: υπακοή δείχνει κάποιος όταν είναι υπάκουος (= πειθαρχία ≠ ανυπακοή): *Ορκίστηκε να δείχνει υπακοή στους νόμους της πατρίδας του.*

⚠ Η λέξη υπακοή δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

ο υπάκουος, η υπάκουη, το υπάκουο ΕΠΙΘ.: όταν κάποιος είναι υπάκουος, υπακούει στις διαταγές που του δίνουν (≠ ανυπάκουος): *Το υπάκουο σκυλί πλησίασε μόλις το φωνάξαμε.*

υπακούω (υπάκουσα) ΡΗΜ.:

1. όταν υπακούμε κάποιον, κάνουμε ό,τι θέλει αυτός (= πειθαρχώ): *Της έκανε νόημα να σταματήσει κι αυτή υπάκουσε. / Δεν υπάκουσε και τον τιμώρησαν.*

2. όταν υπακούμε σε έναν κανόνα ή νόμο, ακολουθούμε αυτά που λέει (= τηρώ, εφαρμόζω): *Οι πολίτες είναι υποχρεωμένοι να υπακούουν στους νόμους.*

ο υπάλληλος, η υπάλληλος (του/της υπαλλήλου, των υπαλλήλων) ΟΥΣ.: ο υπάλληλος είναι αυτός που εργάζεται κάπου και πληρώνεται με μισθό: *Είναι υπάλληλος σε ιδιωτική εταιρεία. / Είναι υπάλληλος στο Υπουργείο Υγείας.*

υπάρχω (υπήρξα) ΡΗΜ.:

1. υπάρχει κάποιος όταν βρίσκεται στη ζωή, όταν είναι ζωντανός (= ζω ≠ πεθαίνω): *Όταν δε θα υπάρχω πια, ελπίζω να με θυμάστε.*

2. **υπάρχει** 3^ο ΠΡ.: υπάρχει κάποιος ή κάτι όταν βρίσκεται σε ορισμένο μέρος: *Δεν υπάρχει κανείς στο γραφείο, έφυγαν όλοι. / Υπάρχει καφενείο στην πλατεία.*

3. **υπάρχει** 3^ο ΠΡ.: υπάρχει κάτι σημαίνει ότι παρουσιάζεται μια ορισμένη κατάσταση: *Μην υποκρίνεσαι ότι το πρόβλημα δεν υπάρχει. /*

Στη χώρα του δεν υπήρχαν ευκαιρίες να καλυτερεύσει τη ζωή του.

τα **υπέρ** ΟΥΣ.: τα υπέρ είναι τα θετικά στοιχεία μιας πρότασης, μιας ιδέας, ενός ανθρώπου κτλ. (**≠** κατά): *Συμφώνησα μαζί του γιατί η πρότασή του είχε πολλά υπέρ.*

⚠ Η λέξη υπέρ δεν κλίνεται.

υπέρ ΠΡΟΘ.: όταν είμαστε υπέρ κάποιου πράγματος ή προσώπου, συμφωνούμε με αυτό (**≠** κατά, εναντίον): *Όσοι είναι υπέρ της εκδρομής να σηκώσουν το χέρι.*

⚠ Η λέξη υπέρ δεν κλίνεται.

υπερασπίζομαι (υπερασπίστηκα) και **υπερασπίζω** (υπεράσπισα) ΡΗΜ.:

1. όταν υπερασπιζόμαστε ή υπερασπιζουμε κάτι, το προστατεύουμε ή το βοηθάμε όταν κινδυνεύει (= προασπίζομαι): *Ο στρατός υπερασπίστηκε τα σύνορα της χώρας. / Υπεράσπισαν τα δικαιώματα των προσφύγων.*

2. όταν κάποιος μας υπερασπίζεται, παίρνει το μέρος μας όταν μας κατηγορούν (= υποστηρίζω): *Αθωώθηκε γιατί τον υπερασπίστηκαν όλοι οι μάρτυρες.*

ο **υπεραστικός**, η **υπεραστική**, το **υπεραστικό**

ΕΠΙΘ.: όταν ένα λεωφορείο ή ένα τηλεφώνημα είναι υπεραστικό, εξυπηρετεί την επικοινωνία ανάμεσα σε δύο πόλεις ή δύο περιοχές (**≠** αστικός): *Πήραμε το υπεραστικό λεωφορείο για να πάμε στη Θεσσαλονίκη. / Κάνει πολλά υπεραστικά τηλεφωνήματα στην αδελφή του στην Κρήτη.*

υπερβάλλω (υπερέβαλα) ΡΗΜ.:

1. όταν υπερβάλλουμε για κάτι, λέμε υπερβολές για αυτό (= τα παραλέω, τα φουσκώνω): *Μην υπερβάλλεις, δεν ήταν τόσο κακή η ταινία!*

2. υπερβάλλουμε όταν κάνουμε υπερβολές (= το παρακάνω): *Αν ξοδεύει το μισθό του σε μια βδομάδα, τότε υπερβάλλει.*

η **υπερβολή** (της υπερβολής, των υπερβολών) ΟΥΣ.:

1. η υπερβολή είναι όταν παρουσιάζουμε κάτι πιο μεγάλο ή πιο σημαντικό από όσο είναι πραγματικά: *Δεν πιστεύω τις υπερβολές του.*

2. η υπερβολή είναι όταν κάνουμε κάτι που ξεπερνάει το συνηθισμένο ή το κανονικό: *Έφαγε τρία πιάτα φαγητό. Αυτό πια είναι υπερβολή!*

υπερβολικά ΕΠΙΡΡ.: όταν κάνουμε κάτι υπερβολικά, το κάνουμε σε υπερβολικό βαθμό, πάρα πολύ: *Έχει καταστρέψει τα πνευμόνια του γιατί καπνίζει υπερβολικά.*

ο **υπερβολικός**, η **υπερβολική**, το **υπερβολικό** ΕΠΙΘ.:

1. όταν κάποιος είναι υπερβολικός, παρουσιάζει τα πράγματα πιο μεγάλα ή πιο σημαντικά από όσο είναι στην πραγματικότητα: *Μην είσαι υπερβολικός, δεν είναι παρά ένα ασήμαντο χτυπημάκι!*

2. όταν κάτι είναι υπερβολικό, ξεπερνάει το συνηθισμένο ή το κανονικό: *Οδηγούσε με υπερβολική ταχύτητα και τράκαρε.*

η **υπερηφάνεια** (της υπερηφάνειας) ΟΥΣ. (ΕΠΙΣ.): η περηφάνια: *Αισθανόμαστε βαθιά ικανοποίηση και υπερηφάνεια για τη νίκη της εθνικής ομάδας.*

⚠ Η λέξη δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

ο **υπερήφανος**, η **υπερήφανη**, το **υπερήφανο** ΕΠΙΘ. (ΕΠΙΣ.): έτσι λέγεται αλλιώς ο περήφανος: *Νιώθουμε εθνικά υπερήφανοι για την τιμή που γίνεται στη χώρα μας.*

ο **υπερθετικός βαθμός** ΟΥΣ. (ΓΡΑΜΜ.): ο υπερθετικός βαθμός ενός επιθέτου ή ενός επιρρηματος δείχνει ότι κάτι υπάρχει στο μεγαλύτερο βαθμό, περισσότερο από όλα τα άλλα: *Το "νεότατος" είναι ο υπερθετικός βαθμός του επιθέτου "νέος".*

υπέροχα ΕΠΙΡΡ.: όταν λέμε υπέροχα, εννοούμε πάρα πολύ καλά ή πάρα πολύ ωραία (= θαυμάσια, έξοχα): *Περάσαμε υπέροχα χτες το βράδυ στο πάρτι.*

ο **υπέροχος**, η **υπέροχη**, το **υπέροχο** ΕΠΙΘ.: υπέροχο λέμε ένα πρόσωπο ή ένα πράγμα που είναι πάρα πολύ καλό ή πάρα πολύ ωραίο (= θαυμάσιος, έξοχος): *Ερωτεύτηκε έναν υπέροχο άνθρωπο. / Είναι υπέροχες οι νύχτες με πανσέληνο.*

ο **υπερσυντέλικος** (του υπερσυντέλικου, των υπερσυντέλικων) ΟΥΣ. (ΓΡΑΜΜ.): στη γραμματική, ο υπερσυντέλικος είναι ο χρόνος του ρήματος που δείχνει ότι κάτι που γινόταν στο παρελθόν είχε τελειώσει πριν αρχίσει κάτι άλλο: *Ο υπερσυντέλικος του ρήματος "λέω" είναι "είχα πει".*

το **υπερωκεάνιο** (του υπερωκεάνιου, των υπερωκεάνιων) ΟΥΣ.: το υπερωκεάνιο είναι ένα πολύ μεγάλο πλοίο που κάνει μακρινά ταξίδια στους ωκεανούς: *Το υπερωκεάνιο με το όνομα "Τιτανικός" βυθίστηκε στο πρώτο του ταξίδι.*

υπεύθυνα ΕΠΙΡΡ.:

1. όταν κάνουμε κάτι υπεύθυνα, το κάνουμε σωστά, γνωρίζοντας ποιες είναι οι υποχρεώσεις μας (**≠** ανεύθυνα): *Πήρε προαγωγή γιατί έκανε πάντα υπεύθυνα τη δουλειά του.*

2. όταν λέμε κάτι υπεύθυνα, τότε είναι κάτι πολύ σοβαρό για το οποίο είμαστε απόλυτα σίγουροι: *Ο γιατρός είπε υπεύθυνα ότι δε χρειάζεται να κάνεις εγχείριση.*

ο **υπεύθυνος**, η **υπεύθυνη**, το **υπεύθυνο** ΕΠΙΘ.:

1. όταν κάποιος είναι υπεύθυνος, ξέρει τι πρέπει να κάνει και το κάνει σωστά (**≠** ανεύθυνος): *Η κοινωνία έχει ανάγκη από ώριμους και υπεύθυνους πολίτες. / Ζητούνται σοβαρά και υπεύθυνα άτομα για συνεργασία.*

2. όταν κάποιος είναι υπεύθυνος για κάτι, είναι δική του δουλειά του να το κάνει ή να φροντίσει να γίνει (= αρμόδιος): *Είναι υπεύθυνος για την καθαριότητα του γραφείου. / Η αστυνομία*

είναι η υπεύθυνη υπηρεσία για την έκδοση των ταυτοτήτων στην Ελλάδα.

3. όταν κάτι είναι υπεύθυνο, προέρχεται από κάποιον που είναι ειδικός για αυτό το θέμα (= έγκυρος): *Θα δοθεί υπεύθυνη ενημέρωση για τους νέους φόρους από την κυβέρνηση.*

4. όταν κάποιος είναι υπεύθυνος για κάτι κακό, είναι αυτός που φταίει για αυτό (= υπαίτιος): *Ο οδηγός του λεωφορείου θεωρείται υπεύθυνος για το δυστύχημα στην εθνική οδό.*

υπευθύνως ΕΠΙΡΡ. (ΕΠΙΣ.): δηλώνουμε υπευθύνως κάτι για το οποίο είμαστε απόλυτα βέβαιοι: *Δηλώνω υπευθύνως ότι τα στοιχεία της ταυτότητάς μου είναι σωστά.*

ο υπήκοος, η υπήκοος (του/της υπηκόου, των υπηκόων) ΟΥΣ.: ο υπήκοος ενός κράτους είναι ο πολίτης αυτού του κράτους: *Πολλοί μετανάστες στην Ελλάδα είναι υπήκοοι γειτονικών χωρών.*

η υπηκοότητα (της υπηκοότητας) ΟΥΣ.: όταν έχουμε την υπηκοότητα ενός κράτους, είμαστε υπήκοοι, δηλαδή πολίτες αυτού του κράτους (= ιθαγένεια): *Ο Γάλλος ποδοσφαιριστής ζήτησε να πάρει την αμερικανική υπηκοότητα.*

⚠ Η λέξη υπηκοότητα δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

η υπηρεσία (της υπηρεσίας, των υπηρεσιών) ΟΥΣ.:

1. υπηρεσία λέμε αυτό που κάνει κάποιος όταν εργάζεται (= εργασία): *Απαγορεύονται τα τηλεφωνήματα σε ώρα υπηρεσίας.*

2. υπηρεσία λέμε κάθε οργανισμό του κράτους που υπάρχει για να προσφέρει βοήθεια στους πολίτες: *Εργάζεται σε μια υπηρεσία του υπουργείου οικονομικών. / Κάλεσαν την πυροσβεστική υπηρεσία.*

3. υπηρεσία λέμε τη δουλειά που προσφέρει κάποιος για κάποιο σκοπό: *Πρόσφερε δωρεάν τις υπηρεσίες της ως νοσοκόμα.*

ο υπηρέτης (του υπηρέτη, των υπηρετών), **η υπηρέτρια** (της υπηρέτριας, των υπηρετριών) ΟΥΣ.:

1. ο υπηρέτης είναι αυτός που δουλεύει στο σπίτι κάποιου και κάνει τις δουλειές του σπιτιού: *Η υπηρέτρια έστρωσε το τραπέζι και σέρβιρε το φαγητό.*

2. υπηρέτης ΑΡΣ.: λέμε ότι κάτι είναι υπηρέτης κάποιου όταν εξυπηρετεί τις ανάγκες του: *Η τεχνολογία πρέπει να είναι υπηρέτης του ανθρώπου.*

υπηρετώ (υπηρετήσα), **υπηρετούμαι** (υπηρετήθηκα) ΡΗΜ.:

1. όταν κάποιος υπηρετεί κάποιον άλλο, κάνει τη δουλειά του υπηρέτη στο σπίτι του: *Ο κηπουρός τους τους υπηρέτησε πιστά για δεκαπέντε χρόνια.*

2. λέμε ότι υπηρετώ ένα σκοπό ή κάτι άλλο όταν αγωνίζομαι για να πετύχει: *Με τα τραγούδια του υπηρετεί την τέχνη. / Ο νέος νόμος δεν υπηρετεί το περιβάλλον και τον τόπο.*

3. λέμε ότι κάποιος υπηρετεί όταν εργάζεται ως υπάλληλος στο στρατό ή σε άλλη δημόσια υπη-

ρεσία: *Υπηρετεί στο Υπουργείο Εξωτερικών. / Υπηρετήσε στο στρατό ως αξιωματικός.*

ο υπναράς (του υπναρά, των υπναράδων), **η υπναρού** (της υπναρούς) ΟΥΣ.: ο υπναράς είναι αυτός που του αρέσει πολύ ο ύπνος και κοιμάται πολλές ώρες: *Άντε ξύπνα, υπναρά, έχουμε πολύ δουλειά να κάνουμε!*

ο υπνοβάτης, η υπνοβάτης (του/της υπνοβάτη, των υπνοβατών) ΟΥΣ.: ο υπνοβάτης είναι αυτός που υπνοβατεί όταν κοιμάται: *Υπάρχει κίνδυνος ο υπνοβάτης να πέσει και να χτυπήσει, αφού δεν αντιλαμβάνεται τι κάνει.*

υπνοβατώ (υπνοβατήσα) ΡΗΜ.: όταν κάποιος υπνοβατεί, σηκώνεται από το κρεβάτι και περπατάει σαν να είναι ξύπνιος, ενώ στην πραγματικότητα κοιμάται: *Έπεσε από τη σκάλα καθώς υπνοβατούσε.*

το υπνοδωμάτιο (του υπνοδωματίου, των υπνοδωματίων) ΟΥΣ.: το υπνοδωμάτιο είναι η κρεβατοκάμαρα: *Το σπίτι μας έχει ένα μεγάλο σαλόνι και τρία υπνοδωμάτια.*

ο ύπνος (του ύπνου, των ύπνων) ΟΥΣ.:

1. ο ύπνος είναι η κατάσταση κατά την οποία τα μάτια μας είναι κλειστά, το σώμα μας ξεκουράζεται και το μυαλό μας δε σκέφτεται: *Νυστάζω και θα πάω για ύπνο. / Ο καλός νυχτερινός ύπνος είναι σημαντικός για την υγεία μας.*

2. (ΜΕΙΩΤ.) ύπνο λέμε κάποιον που ό,τι κάνει το κάνει πολύ αργά: *Σε αυτόν τον ύπνο αναθέσαστε τη δουλειά! Δε θα την τελειώσει ποτέ!*

ΕΚΦΡ. βλέπω στον ύπνο μου, δε μου κολλάει ύπνος, με παίρνει ο ύπνος, πιάνω στον ύπνο

το υπνωτικό (του υπνωτικού, των υπνωτικών) ΟΥΣ.: το υπνωτικό είναι το φάρμακο που παίρνουμε για να μας βοηθήσει να κοιμηθούμε: *Ο γιατρός τής έδωσε υπνωτικά για τις αϋπνίες.*

το υποβρύχιο (του υποβρυχίου, των υποβρυχίων) ΟΥΣ.:

1. το υποβρύχιο είναι ένα πλοίο που ταξιδεύει συνήθως κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας: *Πολλοί ναύτες πνίγηκαν όταν βυθίστηκε το πυρηνικό υποβρύχιο.*

2. (ΑΝΕΠΙΣ.) λέμε υποβρύχιο το γλυκό βανίλια όταν μας το σερβίρουν με κουταλάκι μέσα σε ένα ποτήρι νερό: *Στο φαφενείο του χωριού οι μεγάλοι ήπιαν καφέ και τα παιδιά έφαγαν υποβρύχιο.*

το υπόγειο (του υπογείου, των υπογείων) ΟΥΣ.: το υπόγειο είναι το δωμάτιο ή τα δωμάτια ενός κτιρίου που βρίσκονται ολόκληρα ή σχεδόν ολόκληρα κάτω από την επιφάνεια της γης: *Έχει ένα κελάρι στο υπόγειο όπου φυλάει τα κρασιά.*

ο υπόγειος, η υπόγεια, το υπόγειο ΕΠΙΘ.: όταν κάτι είναι υπόγειο, βρίσκεται κάτω από την επιφάνεια του εδάφους (≠ υπέργειος): *Ο σταθμός του μετρό είναι υπόγειος.*

υπογραμμίζω (υπογράμμιση), **υπογραμμίζομαι** (υπογραμμίστηκα, υπογραμμισμένος) ΡΗΜ.:

1. όταν υπογραμμίζουμε μία ή περισσότερες λέξεις σε ένα κείμενο, τραβάμε μια γραμμή κάτω από αυτές: *Υπογράμμισε τις ξένες λέξεις του κειμένου.*

2. όταν υπογραμμίζουμε κάτι, λέμε πόσο σημαντικό είναι (= τονίζω, επισημαίνω): *Υπογράμμισε ότι η κατασκευή του αεροδρομίου είναι αναγκαία για την περιοχή.*

η **υπογραφή** (της υπογραφής, των υπογραφών) ΟΥΣ.:

1. η υπογραφή μας είναι το όνομα μας όταν το γράφουμε εμείς με το δικό μας ιδιαίτερο τρόπο: *Αυτή στο γράμμα είναι η δική σου υπογραφή; / Συγκέντρωσαν υπογραφές για να τον διώξουν από την πολυκατοικία.*

2. η υπογραφή είναι αυτό που κάνουμε όταν υπογράφουμε μια συμφωνία, ένα συμβόλαιο κτλ.: *Μην του δώσεις τα χρήματα αν δε γίνει πρώτα η υπογραφή του συμβολαίου.*

υπογράφω (υπέγραφα και υπόγραφα), **υπογράφομαι** (υπογράφηκα, υπογεγραμμένος) ΡΗΜ.:

όταν υπογράφουμε ένα κείμενο, βάζουμε την υπογραφή μας σε αυτό, για να δείξουμε ότι το γράψαμε εμείς ή ότι συμφωνούμε με αυτά που γράφει: *Υπέγραψε το συμβόλαιο πώλησης του σπιτιού. / Την καταγγελία υπογράφουν είκοσι βουλευτές.*

το **υπόδειγμα** (του υποδείγματος, των υποδειγμάτων) ΟΥΣ.:

1. το υπόδειγμα είναι συνήθως ένα κείμενο που χρησιμεύει για να φτιάξουμε κι άλλα σαν αυτό: *Γράψτε μία επίσημη επιστολή, σύμφωνα με το υπόδειγμα που υπάρχει στο βιβλίο σας.*

2. υπόδειγμα λέμε ένα πρόσωπο ή ένα πράγμα που θεωρείται τόσο καλό, που πρέπει να το μιμηθούμε (= πρότυπο): *Είναι υπόδειγμα καλού μαθητή.*

υποδέχομαι (υποδέχτηκα) ΡΗΜ.:

υποδεχόμαστε κάποιον που έχει φτάσει από μακριά, που έχει έρθει να μας δει κτλ. όταν τον χαιρετάμε με φιλικό και ευγενικό τρόπο (= καλωσορίζω): *Το κοινό υποδέχτηκε με ενθουσιασμό τους τραγουδιστές. / Μας υποδέχτηκε στο σπίτι της με ένα γλυκό χαμόγελο.*

ο **υποδιευθυντής** (του υποδιευθυντή, των υποδιευθυντών), η **υποδιευθύντρια** (της υποδιευθύντριας, των υποδιευθυντριών) ΟΥΣ.:

ο υποδιευθυντής μιας εταιρείας, ενός οργανισμού κτλ. είναι αυτός που έχει τη θέση μετά το διευθυντή: *Όταν λείπει ο διευθυντής, τις άδειες τις υπογράφει ο υποδιευθυντής.*

η **υποδοχή** (της υποδοχής, των υποδοχών) ΟΥΣ.:

1. η υποδοχή είναι το να υποδεχόμαστε κάποιον που έχει φτάσει από μακριά, που έχει έρθει να μας δει κτλ.: *Ετοιμάσαμε ένα πάρτι για την υποδοχή του φίλου μας από το εξωτερικό.*

2. η υποδοχή είναι το μέρος μιας συσκευής στο οποίο μπορούμε να συνδέσουμε μια άλλη συσκευή (= υποδοχέας): *Βάλτε το καλώδιο στην ειδική υποδοχή που υπάρχει στο πίσω μέρος της τηλεόρασης.*

η **υπόθεση** (της υπόθεσης, των υποθέσεων) ΟΥΣ.:

1. όταν κάνουμε μια υπόθεση, υποθέτουμε ότι κάτι είναι αληθινό: *Ας κάνουμε την υπόθεση ότι το θύμα γνώριζε το δράστη. / Οι έρευνες επιβεβαίωσαν την αρχική υπόθεση.*

2. η υπόθεση είναι κάτι σοβαρό που πρέπει να το σκεφτούμε ή να το αντιμετωπίσουμε (= θέμα, ζήτημα): *Λείπει από τη δουλειά για σοβαρή οικογενειακή του υπόθεση. / Η προστασία του περιβάλλοντος είναι μία υπόθεση που αφορά όλους μας.*

3. η υπόθεση ενός βιβλίου, μιας ταινίας κτλ. είναι αυτό για το οποίο μας μιλάει (= θέμα): *Διαβάζω ένα βιβλίο με αστυνομική υπόθεση.*

υποθέτω (υπέθεσα) ΡΗΜ.:

1. όταν υποθέτουμε ότι κάτι είναι αληθινό, πιστεύουμε ότι είναι, χωρίς να είμαστε σίγουροι (= φαντάζομαι, νομίζω): *Αργησε πολύ και υπέθεσα ότι δε θα έρθει.*

2. όταν υποθέτουμε ότι γίνεται κάτι, λέμε ότι γίνεται, για να μπορέσουμε να το εξετάσουμε και να βγάλουμε κάποιο συμπέρασμα (= δέχομαι): *Ας υποθέσουμε ότι σου ζητάει συγνώμη, εσύ θα τον συγχωρήσεις;*

το **υποκείμενο** (του υποκειμένου, των υποκειμένων) ΟΥΣ.:

1. (ΓΡΑΜΜ.) στη γραμματική, λέμε υποκείμενο τη λέξη ή την πρόταση που μπαίνει κοντά στο ρήμα και απαντάει στην ερώτηση ποιος κάνει κάτι: *Υποκείμενο στην πρόταση "η μαμά κοιμάται" είναι "η μαμά".*

2. (ΜΕΙΩΤ.) υποκείμενο λέμε τον ασήμαντο άνθρωπο: *Δε θέλω να ξαναδώ μπροστά μου αυτό το υποκείμενο!*

η **υπόκλιση** (της υπόκλισης, των υποκλίσεων) ΟΥΣ.:

όταν κάνουμε υπόκλιση, σκύβουμε λίγο το σώμα ή το κεφάλι μας και λυγίζουμε ελαφρά τα γόνατά μας, για να δείξουμε το σεβασμό μας σε κάποιον ή για να τον ευχαριστήσουμε για κάτι: *Ο υπηρέτης έκανε υπόκλιση μπροστά στο βασιλιά... / Η υπόκλιση είναι ο τρόπος χαιρετισμού των Ιαπώνων.*

το **υποκοριστικό** (του υποκοριστικού, των υποκοριστικών) ΟΥΣ. (ΓΡΑΜΜ.):

στη γραμματική, το υποκοριστικό είναι η λέξη που φανερώνει ότι αυτό για το οποίο μιλάμε είναι μικρό ή ότι νιώθουμε αγάπη ή τρυφερότητα για αυτό: *Η λέξη "κοριτσάκι" είναι υποκοριστικό της λέξης "κορίτσι".*

υποκρίνομαι (υποκρίθηκα) ΡΗΜ.:

όταν υποκρινόμαστε, φερόμαστε με έναν ορισμένο τρόπο για να πιστέψουν οι άλλοι ότι κάτι είναι αληθινό, ενώ δεν είναι (= προσποιούμαι, παριστάνω): *Υποκρίνεται τον άρρωστο για να μην πάει στο σχολείο.*

ο **υποκριτής** (του υποκριτή, των υποκριτών), η **υποκρίτρια** (της υποκρίτριας, των υποκριτριών) ΟΥΣ.:

1. ο υποκριτής είναι αυτός που δεν είναι ειλικρινής σε αυτά που λέει: *Λέει ότι με θεωρεί φίλο του, αλλά εγώ ξέρω ότι είναι ψεύτης και υποκριτής.*

2. στο αρχαίο ελληνικό θέατρο, ο υποκριτής ήταν ο ηθοποιός: *Η σκηνή στο αρχαίο θέατρο ήταν το ξύλινο βάθρο πάνω στο οποίο έπαιζαν οι υποκριτές.*

υπολογίζω (υπολόγισα), **υπολογίζομαι** (υπολογίστηκα, υπολογισμένος) ΡΗΜ.:

1. όταν υπολογίζουμε ένα ποσό, κάνουμε πράξεις της αριθμητικής για να το βρούμε (= λογαριάζω): *Υπολόγισε πόσο θα κοστίσει το χτίσιμο του σπιτιού.*

2. όταν υπολογίζουμε κάτι, φτάνουμε σε ένα συμπέρασμα, συνδυάζοντας κάποια στοιχεία (= εκτιμώ): *Υπολόγιζε να φτάσει νωρίτερα στο χωριό, γιατί δεν είχε κίνηση.*

3. όταν υπολογίζουμε κάποιον ή κάτι, ακούμε τη γνώμη του και αναγνωρίζουμε την αξία του (= λογαριάζω): *Μόνο τον πατέρα του ακούει, εμένα δε με υπολογίζει καθόλου.*

4. υπολογίζω να κάνω κάτι όταν έχω σχεδιάσει να το κάνω (= σκοπεύω): *Τον Οκτώβριο υπολογίζω να αλλάξω σπίτι.*

5. όταν υπολογίζουμε σε κάποιον, ελπίζουμε ότι θα μας δώσει τη βοήθειά του (= βασίζομαι, στηρίζομαι): *Υπολογίζω σε σένα για να γράψουμε μαζί την εργασία.*

ο **υπολογισμός** (του υπολογισμού, των υπολογισμών) ΟΥΣ.: ο υπολογισμός ενός ποσού είναι το να βρίσκουμε πόσο περίπου είναι, αφού πρώτα το μετρήσουμε: *Με το κομπιουτεράκι κάνεις εύκολα υπολογισμούς. / Στο τέλος του χρόνου γίνεται ο υπολογισμός των κερδών της εταιρείας.*

ο **υπολογιστής** (του υπολογιστή, των υπολογιστών) ΟΥΣ. (ΠΛΗΡΟΦ.): ο υπολογιστής είναι ό,τι και ο ηλεκτρονικός υπολογιστής (= κομπιούτερ): *Έγραψε το κείμενο στον υπολογιστή.*

το **υπόλοιπο** (του υπολοίπου, των υπολοίπων) ΟΥΣ.:

1. το υπόλοιπο είναι τα χρήματα που μένουν αφού ξοδέψουμε κάποιο ποσό: *Μετά την αγορά του αυτοκινήτου το υπόλοιπο που έμεινε στην τράπεζα είναι τρεις χιλιάδες ευρώ.*

2. (ΜΑΘΗΜ.) στα μαθηματικά, το υπόλοιπο είναι το αποτέλεσμα της αφαίρεσης: *Αν αφαιρέσουμε το πέντε από το δεκαπέντε, θα μας μείνει υπόλοιπο δέκα.*

ο **υπόλοιπος**, η **υπόλοιπη**, το **υπόλοιπο** ΕΠΙΘ.:

1. το υπόλοιπο ενός πράγματος είναι αυτό που μένει όταν έχουμε χρησιμοποιήσει ή αφαιρέσει όλο το άλλο: *Φάει όσο θέλεις και βάλε το υπόλοιπο φαγητό στο ψυγείο.*

2. το υπόλοιπο είναι αυτό που μένει για να συμπληρωθεί ένα σύνολο πραγμάτων ή προσώ-

πων: *Ξεκινήσαμε πρώτοι και θα βρούμε τους υπόλοιπους στο σινεμά.*

υπομένω (υπέμεινα και υπόμεινα) ΡΗΜ.:

1. όταν υπομένουμε κάτι, αντιμετωπίζουμε με υπομονή μια δυσάρεστη ή δύσκολη κατάσταση (= υποφέρω): *Υπέμεινε με καρτερικότητα τα βασανιστήρια.*

2. υπομένουμε κάτι ή κάποιον όταν είμαστε πρόθυμοι να δεχτούμε τον ίδιο ή τη συμπεριφορά του (= αντέχω, ανέχομαι): *Πώς μπορείς και υπομένεις τα ψέματά του;*

υπομονετικά ΕΠΙΡΡ.: όταν κάνουμε κάτι υπομονετικά, το κάνουμε με τρόπο που δείχνει μεγάλη υπομονή (≠ ανυπόμονα): *Είναι καλός φίλος και ακούει υπομονετικά όλα μου τα προβλήματα.*

ο **υπομονετικός**, η **υπομονετική**, το **υπομονετικό** ΕΠΙΘ.: όταν κάποιος είναι υπομονετικός, έχει ή δείχνει μεγάλη υπομονή (≠ ανυπόμονος): *Ο γάιδαρος είναι το πιο υπομονετικό ζώο. / Είναι πολύ υπομονετική με τα παιδιά.*

η **υπομονή** (της υπομονής) ΟΥΣ.: υπομονή έχει κάποιος όταν μπορεί να συνεχίζει να κάνει κάτι χωρίς να βαριέται ή να περιμένει κάτι χωρίς να θυμώνει: *Για να τελειώσεις τις σπουδές, χρειάζεται διάβασμα και υπομονή. / Κάνε υπομονή, θα επιστρέψει σε λίγο.*

⚠ Η λέξη υπομονή δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

ο **υπόνομος** (του υπονόμου, των υπονόμων) ΟΥΣ.: ο υπόνομος είναι ένα σύστημα από σωλήνες κάτω από την επιφάνεια της γης, που χρησιμεύουν για να μεταφέρουν μακριά τα νερά της βροχής ή τις ακαθαρσίες από τις τουαλέτες: *Πλημμύρισαν οι υπόνομοι από τις καταρρακτώδεις βροχές.*

ύποπτα ΕΠΙΡΡ.: όταν κάποιος φέρεται ύποπτα, μας κάνει να πιστεύουμε ότι κάνει κάτι παράνομο ή κακό: *Κάποιοι είχαν δει ένα αυτοκίνητο να κινείται ύποπτα στη γειτονιά.*

υποπτεύομαι (υποπτεύτηκα) ΡΗΜ.:

1. όταν υποπτευόμαστε κάποιον για κάτι κακό, πιστεύουμε ότι αυτός το έκανε, χωρίς όμως να είμαστε σίγουροι για αυτό (= υποψιάζομαι): *Η αστυνομία υποπτεύεται τον ταμιά της τράπεζας για τη ληστεία.*

2. όταν υποπτευόμαστε ότι συμβαίνει κάτι κακό ή δυσάρεστο, το θεωρούμε πιθανό να συμβαίνει (= φοβάμαι): *Υποπτεύονται ότι η απάτη ήταν στημένη.*

ο **ύποπτος**, η **ύποπτη**, το **ύποπτο** ΕΠΙΘ.: όταν κάτι είναι ύποπτο, πιστεύουμε ότι είναι παράνομο, κακό ή δυσάρεστο: *Μια ύποπτη φιγούρα τριγυρίζει μέσα στο σκοτάδι. / Είναι μπλεγμένος σε ύποπτες δουλειές.*

ο **υπόπτος** (του υπόπτου, των υπόπτων), η **υπόπτη** (της υπόπτης) ΟΥΣ.: ο υπόπτος για κάποιο έγκλημα ή άλλη παράνομη πράξη είναι αυτός που υποπτευόμαστε ότι μπορεί να το έχει κάνει: *Δημοσιεύτηκαν τα ονόματα των υπόπτων για τις βομβιστικές επιθέσεις.*

το **υπόστεγο** (του υπόστεγου, των υπόστεγων) ουσ.: το υπόστεγο είναι μια κατασκευή από μέταλλο ή ξύλο, που είναι σκεπασμένη στο πάνω μέρος αλλά ανοιχτή στις πλαϊνές πλευρές της: *Έτρεξαν να προφυλαχτούν από τη βροχή στο υπόστεγο της αυλής του σχολείου.*

υποστηρίζω (υποστηρίξα), **υποστηρίζομαι** (υποστηρίχτηκα, υποστηριγμένος) ΡΗΜ.:

1. λέμε ότι υποστηρίζουμε έναν άνθρωπο ή μια ιδέα όταν συμφωνούμε μαζί του και τον βοηθάμε επειδή θέλουμε να πετύχει: *Θα υποστηρίξω τις απόψεις σου στο συμβούλιο των μαθητών. / Ποιο κόμμα υποστηρίξεις στις εκλογές;*

2. όταν υποστηρίζουμε κάποιον, τον βοηθάμε όταν μας χρειάζεται (= συμπαράστέκομαι): *Η γυναίκα του τον υποστήριξε πολύ στην αρχή της καριέρας του.*

3. όταν κάποιος υποστηρίζει κάτι, θέλει να πει ότι είναι αληθινό (= ισχυρίζομαι): *Ο κατηγορούμενος υποστηρίζει ότι είναι αθώος. / Τα σαλιγκάρια μπορεί να είναι επικίνδυνα για τον άνθρωπο, υποστηρίζουν οι επιστήμονες.*

4. (ΠΑΗΡΟΦ.) λέμε ότι ο υπολογιστής υποστηρίζει ένα πρόγραμμα όταν έχει τη δυνατότητα να το χρησιμοποιήσει: *Ο υπολογιστής του δεν υποστηρίζει το πολυτονικό σύστημα στα ελληνικά.*

5. **υποστηρίζει** 3^ο πρ.: όταν κάτι υποστηρίζει ένα αντικείμενο, κρατάει το βάρος του και δεν το αφήνει να πέσει (= στηρίζει): *Η σπονδυλική στήλη υποστηρίζει το βάρος του σώματός μας.*

η **υπόσχεση** (της υπόσχεσης, των υποσχέσεων) ουσ.: όταν δίνουμε μια υπόσχεση σε κάποιον, του λέμε ότι θα κάνουμε κάτι οπωσδήποτε: *Αφού έδωσες την υπόσχεσή σου, θα πρέπει να την τηρήσεις. / Όλο υποσχέσεις είναι, αλλά ποτέ δεν τις πραγματοποιεί!*

υπόσχομαι (υποσχέθηκα) ΡΗΜ.:

1. όταν υποσχόμαστε σε κάποιον κάτι, του λέμε ότι θα το κάνουμε σίγουρα: *Δεν έκανε τίποτα από όσα υποσχέθηκε. (= τάζω) / Μου υποσχέθηκε ότι θα μάθει ελληνικά. (= δίνω το λόγο μου)*

2. όταν κάποιος ή κάτι υπόσχεται κάτι, υπάρχουν ελπίδες ότι θα πετύχει σε αυτό που κάνει (= εγγυώμαι): *Αυτή η ταϊνιά υπόσχεται πολλά. / Το πτυχίο του υπόσχεται ένα λαμπρό μέλλον.*

η **υποταγή** (της υποταγής) ουσ.:

1. όταν δεχόμαστε την υποταγή μας σε κάποιον, δεχόμαστε ότι πρέπει να υπακούμε σε αυτόν και να κάνουμε ότι μας ζητάει: *Πολέμησαν γενναία και αρνήθηκαν την υποταγή τους στον εχθρό.*

2. η υποταγή κάποιου σε νόμους, κανόνες ή διαταγές είναι όταν δέχεται να εφαρμόζει όλα όσα λένε ότι πρέπει να κάνουμε: *Όλοι οι πολίτες πρέπει να δείχνουν υποταγή στους νόμους του κράτους.*

⚠ Η λέξη υποταγή δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

η **υποτακτική** (της υποτακτικής) ουσ. (ΓΡΑΜΜ.): στη γραμματική, στην υποτακτική ανήκουν

οι τύποι του ρήματος που δηλώνουν ελπίδα, ευχή, αμφιβολία ή πιθανότητα να γίνει κάτι και παίρνει συνήθως μπροστά το σύνδεσμο "να": *Συνήθως για να εκφράσουμε ευχή χρησιμοποιούμε το "μακάρι να" και υποτακτική.*

⚠ Η λέξη υποτακτική δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

υποτίθεται ΡΗΜ.: λέμε "υποτίθεται" όταν δεν είμαστε σίγουροι ότι κάτι είναι αληθινό: *Υποτίθεται ότι είναι καλός γιατρός. / Υποτίθεται ότι θα επιστρέψει νωρίς από τη δουλειά.*

η **ύπουλα** ΕΠΙΡΡ.: όταν κάτι γίνεται ύπουλα, γίνεται κρυφά και με πονηριά: *Ο ιός χτυπάει ύπουλα τον υπολογιστή και καταστρέφει όλα τα αρχεία.*

ο **ύπουλος**, η **ύπουλη**, το **ύπουλο** ΕΠΙΘ.:

1. όταν κάποιος είναι ύπουλος, κάνει κάτι κρυφά και με πονηρό τρόπο: *Η ύπουλη οχιά τον πλησίασε αθόρυβα και τον δάγκωσε.*

2. όταν κάτι είναι ύπουλο, γίνεται κρυφά και μας κάνει κακό: *Το κάπνισμα είναι η πιο ύπουλη παγίδα για την υγεία μας.*

το **υπουργείο** (του υπουργείου, των υπουργείων) ουσ.:

1. το υπουργείο είναι μια υπηρεσία της κυβέρνησης που ασχολείται με ένα ορισμένο θέμα, για παράδειγμα τα οικονομικά, την παιδεία, τη γεωργία κτλ.: *Νέος υπουργός θα αναλάβει το Υπουργείο Εξωτερικών.*

2. το υπουργείο είναι το κτίριο στο οποίο λειτουργεί αυτή η υπηρεσία: *Το Υπουργείο Παιδείας βρίσκεται στην οδό Μητροπόλεως στην Αθήνα.*

ο **υπουργός**, η **υπουργός** (του/της υπουργού, των υπουργών) ουσ.: ο υπουργός είναι αυτός που διευθύνει ένα υπουργείο: *Ο υπουργός παιδείας ανακοίνωσε ότι τα σχολεία θα παραμείνουν κλειστά λόγω της κακοκαιρίας.*

υποφέρω (υπέφερα) ΡΗΜ.:

1. όταν υποφέρουμε από κάτι, έχουμε κάποια αρρώστια ή άλλο πρόβλημα στην υγεία μας (= πάσχω): *Παίρνει φάρμακα, γιατί υποφέρει από την καρδιά του. / Υποφέρει από φοβερούς πονοκεφάλους.*

2. λέμε ότι υποφέρει κάποιος όταν έχει στενοχώριες ή νιώθει ανησυχία: *Υπέφερε πολύ στη ζωή της. / Είναι ευαίσθητος και όταν τον μαλώνεις, υποφέρει.*

3. λέμε ότι υποφέρω κάτι ή κάποιον όταν το δέχομαι ή τον δέχομαι και ας μου είναι δυσάρεστο (= υπομένω): *Δεν μπορώ να υποφέρω τη ζέστη. / Πώς τον υποφέρεις τόσο γκρινιάρης που είναι!*

υποχρεώνω (υποχρέωσα), **υποχρεώνομαι** (υποχρεώθηκα, υποχρεωμένος) ΡΗΜ.:

1. όταν κάποιος ή κάτι μας υποχρεώνει, μας βάζει να το κάνουμε, χωρίς να το θέλουμε (= αναγκάζω): *Τον υποχρεώνει να πίνει το γάλα του κάθε πρωί. / Η φτώχεια τον υποχρέωσε να δουλέψει από μικρός.*

2. κάποιος με υποχρεώνει όταν με κάνει να νιώσω ευγνωμοσύνη για τη βοήθειά του: *Κάθε φορά που πάμε σπίτι της μας υποχρεώνει με τη φιλοξενία της!*

3. υποχρεώνομαι ΠΑΘ.: υποχρεώνομαι να κάνω κάτι σημαίνει ότι πρέπει να το κάνω: *Οι πολίτες υποχρεώνονται από το νόμο να πληρώνουν φόρους.*

η **υποχρέωση** (της υποχρέωσης, των υποχρεώσεων) ΟΥΣ.:
1. η υποχρέωση είναι κάτι που πρέπει να κάνουμε (= καθήκον, χρέος): *Κάθε πολίτης έχει υποχρέωση να υποβάλει φορολογική δήλωση στην εφορία.*

2. η υποχρέωση είναι μια δουλειά ή κάτι άλλο που έχουμε δεχτεί να κάνουμε: *Δεν μπορώ να κάνω τη δουλειά όπως θα ήθελα γιατί έχω άλλες υποχρεώσεις.*

3. όταν νιώθουμε υποχρέωση απέναντι σε κάποιον, νιώθουμε ότι του χρωστάμε κάτι γιατί μας βοήθησε: *Αισθάνομαι μεγάλη υποχρέωση απέναντί του για ό,τι έκανε για μένα στο παρελθόν. (= ευγνωμοσύνη)*

υποχωρώ (υποχώρησα) ΡΗΜ.:

1. όταν ο στρατός υποχωρεί, πηγαίνει προς τα πίσω, επειδή καταλαβαίνει ότι δεν μπορεί να νικήσει: *Ο στρατός καταστράφηκε και αναγκάστηκε να υποχωρήσει προς το βορρά.*

2. όταν υποχωρώ σε κάτι, δέχομαι να γίνει ό,τι λέει κάποιος άλλος, συνήθως μετά από πίεση ($\neq$ επιμένω): *Υποχώρησα και της έκανα το χατίρι να πάμε σινεμά.*

3. υποχωρεί 3^ο ΠΡ.: όταν κάτι, όπως το πάτωμα ή η στέγη, υποχωρεί, πέφτει προς τα κάτω: *Η στέγη υποχώρησε από το βάρος του χιονιού.*

4. υποχωρεί 3^ο ΠΡ.: όταν κάτι δυσάρεστο ή άσχημο υποχωρεί, γίνεται πιο λίγο: *Με το χάπι ο πυρετός θα υποχωρήσει. / Στο 8,3% υποχώρησε η ανεργία.*

ο **υποψήφιος** (του υποψηφίου, των υποψηφίων), η **υποψήφια** (της υποψηφίας) ΟΥΣ.: ο υποψήφιος είναι αυτός που παίρνει σε μέρος σε εκλογές ή κάνει αίτηση για δουλειά: *Πόσοι από τους πολιτικούς του νομού σας είναι υποψήφιοι σε αυτές τις εκλογές; / Έκαναν αίτηση είκοσι περίπου υποψήφιοι για μία μόνο θέση ταμία στην Τράπεζα της Ελλάδας.*

ο **υποψήφιος**, η **υποψήφια**, το **υποψήφιο** ΕΠΘ.:

1. όταν κάποιος είναι υποψήφιος για ένα αξίωμα ή για μια θέση, προσπαθεί να κερδίσει αυτό το αξίωμα ή αυτή τη θέση: *Ο υποψήφιος δήμαρχος θα βγάλει λόγο στην κεντρική πλατεία της πόλης.*

2. όταν κάποιος είναι υποψήφιος αγοραστής, φοιτητής κτλ., πρόκειται σύντομα να γίνει αγοραστής, φοιτητής κτλ.: *Ο γιατρός ενημέρωσε την υποψήφια μητέρα για την υγεία του εμβρύου.*

η **υποψία** (της υποψίας, των υποψιών) ΟΥΣ.:

1. η υποψία είναι αυτό που νιώθουμε όταν νομίζουμε ότι κάποιος έκανε κάτι άσχημο (= υπόνοια): *Είχε την υποψία ότι ο γείτονάς του δεν ήταν τόσο αγαθός όσο έδειχνε. / Δεν μπορώ να αποδείξω ποιος το έκλεψε, αλλά έχω τις υποψίες μου.*

2. η υποψία είναι αυτό που νιώθουμε όταν νομίζουμε ότι κάτι άσχημο είναι αλήθεια ή ότι μπορεί να γίνει: *Μου επιβεβαίωσε τις υποψίες μου ότι γίνεται σεισμός. / Έχω την υποψία ότι ο πολύς καφές φταίει για τον πονοκέφαλο που έχω.*

υποψιάζω (υποψιάσα), **υποψιάζομαι** (υποψιάστηκα, υποψιασμένος) ΡΗΜ.:

1. όταν υποψιαζόμαστε κάποιον, τον θεωρούμε ύποπτο για κάτι κακό (= υποπτεύομαι): *Κανείς δεν τον υποψιαζόταν για τρομοκράτη.*

2. όταν υποψιαζόμαστε ότι συμβαίνει κάτι, συνήθως δυσάρεστο ή κακό, φανταζόμαστε ότι μπορεί να συμβαίνει (= φοβάμαι): *Οι γιατροί υποψιάζονται ότι ο ιός μπορεί να προκαλέσει επιδημία.*

ύστερα ΕΠΙΡΡ.:

1. όταν κάτι γίνεται ύστερα από κάτι άλλο, γίνεται μετά από αυτό, στη συνέχεια (= μετά, έπειτα): *Ας φτάσουμε πρώτα στη θάλασσα και ύστερα αποφασίζουμε αν θα κάνουμε μπάνιο.*

2. το χρησιμοποιούμε για να δείξουμε ότι κάτι έχει ένα ορισμένο αποτέλεσμα: *Ύστερα από πολλές προσπάθειες, κατάφερε τελικά να μπει στο πολυτεχνείο.*

3. το χρησιμοποιούμε όταν θέλουμε να προσθέσουμε κάτι στα προηγούμενα (= επιπλέον, άλλωστε): *Δε συμφωνώ να μετακομίσουμε σε άλλη πόλη. Και ύστερα, σκέψου και τα παιδιά.*

το **υστερόγραφο** (του υστερόγραφου, των υστερόγραφων) ΟΥΣ.: το υστερόγραφο είναι μια σύντομη σημείωση στο τέλος ενός γράμματος μετά την υπογραφή μας, συνήθως για να προσθέσουμε κάτι που ξεχάσαμε να γράψουμε

⚠ Το υστερόγραφο γράφεται και ΥΓ.

υστερώ (υστέρησα) ΡΗΜ.:

1. όταν υστερούμε σε κάτι, δεν είμαστε καλοί σε αυτό: *Είναι καλός στα μαθηματικά, αλλά υστερεί στη φυσική.*

2. όταν υστερούμε σε κάτι σε σχέση με κάποιον άλλο, δεν είμαστε τόσο καλοί σε αυτό όσο εκείνος (= υπολείπομαι, μειονεκτώ $\neq$ υπερτερώ): *Το αυτοκίνητό μου δεν υστερεί σε ανέσεις από τα πιο ακριβά μοντέλα.*

υφαίνω (ύφανα), **υφαίνομαι** (υφάνθηκα, υφασμένος) ΡΗΜ.: υφαίνουμε όταν φτιάχνουμε ένα ύφασμα στον αργαλειό ή σε άλλο μηχάνημα, πλέκοντας τα νήματα με ειδικό τρόπο: *Οι γυναίκες ύφαιναν μεταξωτά και μάλλινα κιλίμια.*

ο **ύφαλος** (του υφάλου, των υφάλων) ΟΥΣ.: ο ύφαλος είναι βράχος που σκεπάζεται από τα νερά της θάλασσας, με αποτέλεσμα να φαίνεται μόνο η κορυφή του και να είναι επικίνδυνος

για τα πλοία: *Το πλοίο προσέκρουσε σε ύφαλο έξω από το λιμάνι και βυθίστηκε.*

το **ύφασμα** (του υφάσματος, των υφασμάτων) ουσ.: το ύφασμα είναι το υλικό από το οποίο φτιάχνουμε ρούχα, σεντόνια, κουρτίνες, μαντίλια κτλ.: *Το παντελόνι είναι από μεταξωτό ύφασμα. / Για τις κουρτίνες χρειάστηκαν πέντε μέτρα ύφασμα.*

το **ύφος** (του ύφους) ουσ.:

1. το ύφος είναι το βλέμμα ή ο τρόπος που μιλάμε και δείχνει τη διάθεσή μας: *Με μάλωσε με πολύ έντονο ύφος. / Με κοίταξε με ειρωνικό ύφος.*

2. το ύφος είναι ο ιδιαίτερος τρόπος με τον οποίο είναι φτιαγμένο κάτι ή ο ιδιαίτερος τρόπος με τον οποίο ένας άνθρωπος φέρεται ή κάνει διάφορα πράγματα: *Η πόλη έχασε το παραδοσιακό της ύφος. (= στιλ) / Το κείμενό του είναι γραμμένο με απλό και περιγραφικό ύφος.*

⚠ Η λέξη ύφος δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

ο **υφυπουργός**, η **υφυπουργός** (του/της υφυπουργού, των υφυπουργών) ουσ.: ο υφυπουργός είναι αυτός που έχει τη θέση μετά τον υπουργό: *Ο υφυπουργός αθλητισμού εγκαινίασε το νέο κολυμβητήριο.*

ο **υψηλός**, η **υψηλή**, το **υψηλό** επιθ.: λέμε ότι μια τιμή είναι υψηλή όταν είναι πολύ μεγάλη ($\neq$ χαμηλός): *Ποιος φταίει για τις υψηλές τιμές του πετρελαίου; / Το καλοκαίρι η θερμοκρασία είναι πολύ υψηλή.*

ΕΚΦΡ. κοιτάζω αφ' υψηλού

το **υψόμετρο** (του υψομέτρου, των υψομέτρων) ουσ.: όταν ένα μέρος βρίσκεται σε ορισμένο υψόμετρο, βρίσκεται σε αυτό το ύψος πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας: *Το χωριό μας είναι χτισμένο σε υψόμετρο χιλίων μέτρων.*

το **ύψος** (του ύψους, των υψών) ουσ.:

1. το ύψος είναι πόσο ψηλά από το έδαφος βρίσκεται κάτι: *Το αεροπλάνο πετούσε σε ύψος 6.000 μέτρων.*

2. το ύψος είναι το πόσο ψηλός είναι ένας άνθρωπος ή ένα πράγμα: *Το κτίριο έχει ύψος 30 μέτρα.*

3. λέμε ύψος το πόσο υψηλή είναι μια τιμή: *Το ύψος του δανείου που ζητήσαμε από την τράπεζα φτάνει τα εκατό χιλιάδες ευρώ.*

ΕΚΦΡ. ανεβάζω στα ύψη, ανεβαίνει στα ύψη, ή του ύψους ή του βάθους